

[Gade]

den af at anvende efterafgrøde kan vi selv klare i landbruget, men vi skal nok have lidt hjælp for at få vore medlemmer til at holde op med at bruge så meget kunstgødning. Vi foreslår enten en afgift, der batter noget, eller maksimalgrænser for den samlede kvælstoftilførsel. Ja, vore konsulenter vil i løbet af kort tid kunne vise vore medlemmer, at der i virkeligheden ikke er så meget økonomi ved den sidste kunstgødning, der postes ud på markerne, tilføjer Chr. Sørensen. Pengene fra afgiften kan så passende bruges til andre miljøforanstaltninger, så vi f.eks. kan få fuld valuta for husdyrgødning. H. O. A. Kjeldsen nikker tilfreds og tilføjer, at hvis omlægningen i første omfang betyder en lille produktionsnedgang, så er det jo ikke den store ulykke med al den overproduktion, vi har i EF. Intervieweren spørger: overtalte De så regeringen? Ja, forhandlingerne var ret hårde, forklarede Chr. Sørensen med sit rævesmil, men nu er de på plads. Miljøministeren var lidt uskarp på skærmen, og nu zoomede de ind på landbrugsministeren, der lige skulle til at kommentere, da billedet begyndte at slå streger og fjernsynet at hyle.

Det var så drømmen og derefter over til mareridt, for én ting er jo sand i drømmen: landbrugets top er hovedpersoner i denne såkaldte handlingsplan. Med ministerens ord: »Jeg har lagt afgørende vægt på, at de forslag, jeg nu fremsætter i folketinget, vil kunne gennemføres med landbrugets accept.«

I praksis har ministeren ladet en stædig og modvillig landbrugstop og landbrugsminister bestemme miljøinitiativerne på dette måske det vigtigste miljøspørgsmål for de næste fem år. Og hvad er der sket i forhandlingerne?

NPO-redegørelsen pegede på gødningsopbevarelse i op til 12 måneder, forbud mod markmøddinger, fastsættelse af maksimalværdier for arealbelastning med kvælstof, overvejelser om at pålægge kunstgødning en afgift.

I det fjerde udkast til handlingsplan fra den 16. november 1984 er overvejelser om en afgift helt fordampet, og opbevaringskapacitet for gylle er blevet til minimum 6 måneder, men der er fortsat forbud mod markmøddinger, og der er fastsat maksimalgrænser for udbringning af husdyrgødning. Efter blot en måned og endnu nogle forhandlinger med landbruget er resultatet det, vi står med

i dag på de nævnte områder: uden forbud mod markmøddinger, uden maksimalgrænser, uden afgift på kunstgødning og med en opbevaringskapacitet sat ned til 5 måneder. Ja selv tallene fra NPO-redegørelsen for, hvor stort problemet med markbidraget er, er blevet mindre under forhandlingerne. I min udgave af NPO-redegørelsen står der, at det drejer sig om 200.000 t kvælstof. I redegørelsen er det blevet til mellem 150.000 t og 200.000 t, altså nok en plan, men ikke megen handling.

Problemerne er ellers store nok, af mange opfattet som de alvorligste miljøproblemer i det kommende år. Derfor også det store behov for reel handling.

SFs forslag fra sidste samling har sammen med et forslag fra socialdemokratiet sat dette arbejde i gang, og med NPO-redegørelsen har vi et virkelig godt redskab, der for os nærmest har understreget, at problemerne for både grundvand og overfladevand er værre end ventet: døende fjorde, iltsvind i Nordøen, alarmerende meldinger om nitrat i drikkevandet og en sikker forvisning – det vil jeg også sige til hr. Sønderby – om, at selv om vi standser forureningen nu, vil nitratbomben sive ned i grundvandet i løbet af de næste 20-30 år. Det er de barske realiteter.

Det eneste helt effektive middel mod nitratforurening er den omlægning til et mere økologisk landbrug, som jeg i min drøm lod landbrugets ledere udtale sig om, af landbrug, der kraftigt nedsætter brugen af kunstgødning og samtidig udnytter husdyrgødningen maksimalt. I udgivelsen fra miljøministeriet, »Alternative Muligheder i Dansk Landbrug«, der kom i juni 1984, siges det så rigtigt – jeg citerer: »... udvaskningen begrænses eller helt undgås ved nogle i sig selv simple forholdsregler«. Og så nævnes de: »Udbringning af naturgødning koordineres med tilsåning ved at tilpasse besætningsstørrelser til jordtilligendet, ved at indføre sædskifte med efterafgrøde, ved at tilbageføre organisk materiale ...«

Jeg vil spørge miljøministeren, om han ikke er enig i disse simple forholdsregler.

Regeringens såkaldte handlingsplans største fejl er, at den kun beskæftiger sig med gårdbidraget, der omfatter 60.000 t kvælstof, mens markbidraget er på 200.000 t, og de tages ikke med. Efter SFs opfattelse skal vi se på den samlede kvælstofbelastning. Derfor